



Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

ΣΤ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Διατροφή»

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΖΑΛΟΥΜΗ



ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr



A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Διατροφή

Δημιουργός σεναρίου

Χρυσούλα Ζαλούμη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

ΣΤ' Δημοτικού

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Στ' Δημοτικού», τεύχος Α', ενότητα 4: Διατροφή

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας

II. Εικονικός χώρος: ιστοσελίδα σχολείου

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το σενάριο προορίζεται να εφαρμοστεί μέσα σε τάξη που διαθέτει βιντεοπροβολέα, ενώ για τις δραστηριότητες των μαθητών θα χρησιμοποιηθούν τα laptop που διαθέτει



το σχολείο στο σχετικό ερμάριο που προσφέρει τη δυνατότητα ασύρματης σύνδεσης στο διαδίκτυο.

Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων και η κάθε ομάδα παίρνει και από ένα laptop· δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία των μαθητών, καθώς και στην εναλλαγή των ρόλων μέσα στις ομάδες, όσον αφορά τη χρήση των laptop, τις σημειώσεις που πρέπει να κρατηθούν, τις ανακοινώσεις των αποτελεσμάτων έρευνας, όπου αυτό απαιτείται. Στόχος μας είναι όλοι οι μαθητές να δουλέψουν με Η/Υ, με τη σειρά που θα ορίσουν οι ίδιοι σε κάθε ομάδα. Έτσι, ενώ οι μαθητές μας συνεργάζονται, ερευνούν, ανακαλύπτουν και δημιουργούν, ο δάσκαλος επιβλέπει την εργασία των ομάδων και παρεμβαίνει διακριτικά όπου χρειάζεται. Ο ρόλος του είναι καθοδηγητικός, συμβουλευτικός, υποστηρικτικός.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας

To σενάριο στηρίζεται

To σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο με τη χρήση των ΤΠΕ επιχειρεί να προβληματίσει τους μαθητές σχετικά με τη διατροφή τους, να τους βοηθήσει να αναπτύξουν θετικές στάσεις απέναντι σε μια υγιεινή διατροφή, να εξετάσουν το κατά πόσο η διαφήμιση επηρεάζει τις διατροφικές τους συνήθειες, να γνωρίσουν πώς τρέφονταν οι πρόγονοί τους, καθώς και τις διατροφικές συνήθειες άλλων χωρών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο



Οι ανθυγιεινές διατροφικές συνήθειες των παιδιών στη σύγχρονη κοινωνία, ο ρόλος της διαφήμισης, είτε της τηλεοπτικής, είτε της έντυπης ή ηλεκτρονικής και το πόσο αυτή μπορεί να επηρεάσει τους ανυποψίαστους καταναλωτές και κυρίως τους μαθητές μας αποτέλεσαν την αφορμή για το παρόν σενάριο. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών στοχεύουν στην καλλιέργεια του γραπτού και προφορικού λόγου των μαθητών, στην εξοικείωσή τους με νέους γραμματισμούς, στη χρήση του Η/Υ σαν εργαλείο δουλειάς, στην ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, παρέχοντας συγχρόνως γνώσεις για τη γλώσσα και τον κόσμο γενικότερα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν την αξία της υγιεινής διατροφής
- να αποκτήσουν υγιεινές διατροφικές συνήθειες
- να γνωρίσουν τις διατροφικές συνήθειες των αρχαίων Ελλήνων, των Βυζαντινών, των Ελλήνων στα χρόνια της Τουρκοκρατίας
- να μάθουν για τη διατροφή των Νεοελλήνων και να ερευνήσουν τους παράγοντες που την διαμόρφωσαν
- να εξετάσουν αν η διαφήμιση (έντυπη και τηλεοπτική) επηρεάζει τις δικές τους διατροφικές προτιμήσεις
- να γνωρίσουν τις διατροφικές συνήθειες άλλων χωρών καθώς και χαρακτηριστικές συνταγές τους

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



- να καλλιεργήσουν την κριτική και αφαιρετική τους σκέψη μελετώντας κείμενα από τα οποία θα χρησιμοποιήσουν τα ουσιώδη, για να γράψουν ύστερα τα δικά τους
- να καλλιεργήσουν τον γραπτό και τον προφορικό τους λόγο
- να μάθουν να γράφουν περίληψη
- να χρησιμοποιούν σωστά τις εγκλίσεις υποτακτική και προστακτική τόσο στον γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο
- να μάθουν να χειρίζονται σωστά τους βαθμούς των επιθέτων
- να χρησιμοποιούν σωστά τα σημεία στίξης
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων
- να γράφουν σύντομες συνθηματικές φράσεις
- να μάθουν να ξεχωρίζουν, να κρίνουν και να ελέγχουν τα διαφημιστικά μηνύματα, ώστε να μην αφήνουν να τους επηρεάσουν
- να γνωρίσουν πώς γίνεται μια επιτυχημένη διαφημιστική αφίσα

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να ασκηθούν στην αναζήτηση μέσω ηλεκτρονικής μηχανής αναζήτησης
- να μάθουν να αναζητούν με ασφάλεια και να αποθηκεύουν εικόνες από το διαδίκτυο
- να αντλούν πληροφορίες από μια διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια
- να εξοικειωθούν με την πληκτρολόγηση και τη διαμόρφωση κειμένου
- να μάθουν να εισάγουν εικόνα σε κείμενο και να τη μορφοποιούν
- να μάθουν να επεξεργάζονται εικόνες
- να φτιάχνουν ένα πολυτροπικό ψηφιακό κείμενο
- να φτιάχνουν μια παρουσίαση με εικόνα και κείμενο
- να εισάγουν ήχο σε παρουσίαση
- να προβάλλουν μια παρουσίαση
- να γνωρίσουν διαδικτυακούς χάρτες



- να γνωρίσουν το λογισμικό Google Earth

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Παίρνοντας αφορμή τόσο από τον τίτλο της ενότητας, όσο και από το πάθημα της λαίμαργης φάλαινας (ποίημα του Ευγένιου Τριβιζά με το οποίο αρχίζει η ενότητα 4) ξεκινούμε με τους μαθητές μια συζήτηση για τη σημασία της λέξης «διατροφή» και τον ρόλο που αυτή παίζει στη ζωή μας, προσπαθώντας να κινήσουμε το ενδιαφέρον τους, ώστε να ασχοληθούν και να ερευνήσουν περαιτέρω το θέμα μας.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο είναι πλήρως συμβατό με το ΑΠΣ, αφού σαν αφετηρία του έχει την 4^η ενότητα του σχολικού εγχειριδίου της Γλώσσας της ΣΤ' τάξης, ενώ διέπεται από την ιδέα ότι η χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία με τη δυνατότητα έρευνας που προσφέρουν και την εποπτεία ενισχύει τη διαδικασία της μάθησης, κάνοντάς την πιο ευχάριστη, εποικοδομητική και δημιουργική.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι δυνατότητες των ΤΠΕ αξιοποιούνται τόσο για τις δυνατότητες της εποπτείας που προσφέρουν, όσο και για να βοηθήσουν τους μαθητές να αναζητούν πληροφορίες, να τις επεξεργάζονται, να ελέγχουν το κύρος και την αξιοπιστία των πηγών, να δημιουργούν τα δικά τους πολυτροπικά κείμενα, να εκφράζονται δημιουργικά, να καλλιεργήσουν την ομαδικότητα, τους γλωσσικούς και νέους γραμματισμούς.

Κείμενα

Bίντεο

«[Ονειρομαγειρέματα](#)», Εκπαιδευτική τηλεόραση

«[Παγκόσμια επιδημία η παχυσαρκία](#)», από την ιστοσελίδα www.iatronet.gr

«[Hundreds of Various Chinese fried rice dishes-salmon fried rice](#)»



«Vegetable Biryani Traditional Indian Food»

Κείμενα

Αγλαΐα Κρεμέζη, «Γάρος, το κέτσαπ των αρχαίων», σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Στ' Δημοτικού», τεύχος Α' (σ. 47)

Ευγένιος Τριβιζάς, «Η πολύ λαίμαργη φάλαινα που έφαγε τη θάλασσα», σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Στ' Δημοτικού», τεύχος Α' (σ. 58)

«Η σημασία του πρωινού» του Δημοσθενόπουλου Χαρίλαου, από την ιστοσελίδα www.iatronet.gr

«Βυζάντιο: Διατροφικές συνήθειες και προτιμήσεις», από το ιστολόγιο Υπερκινητικός Δάσκαλος

«Η μεσογειακή διατροφή στην Ελλάδα στο πέρασμα των αιώνων», από το ιστολόγιο 1^ο Γυμνάσιο Ηλιούπολης

«Μεσογειακή διατροφή και η σημασία της», της Μαρίας Χούτρη, από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Διατροφή των Θρακών», από την ιστοσελίδα της Δέσποινας Χουρμουζιάδου Τσακήλι Τσατάλτζας

«Τηλεοπτική διαφήμιση: πώς ενθαρρύνει τα διατροφικά σφάλματα», άρθρο του Γιώργου Χρονίδη στην ιστοσελίδα <http://www.healthacademy.gr>

«Πόσο αθώα είναι τα cartoon του Σαββάτου;», άρθρο του Γιώργου Μίλεση στην ιστοσελίδα <http://www.dia-trofis.gr>

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Παίρνοντας αφορμή από το ποίημα με το οποίο ξεκινά η 4^η ενότητα «Η πολύ λαίμαργη φάλαινα που έφαγε τη θάλασσα» συζητούμε με τα παιδιά για τα αποτελέσματα της λαϊμαργίας και γενικότερα για τις κακές διατροφικές συνήθειες. Αφήνουμε τους μαθητές μας να εκφραστούν ελεύθερα και να διατυπώσουν τις



απόψεις τους. Τους ρωτάμε για τις δικές τους διατροφικές συνήθειες, τι τους αρέσει, τι δεν τρώνε ποτέ, τι τρώνε σπάνια, καταγράφουμε και ομαδοποιούμε τις απαντήσεις τους. Στη συνέχεια προβάλλουμε ένα [βίντεο](#) της εκπαιδευτικής τηλεόρασης με τίτλο «Ονειρομαγειρέματα» το οποίο με ευχάριστο τρόπο ενημερώνει τα παιδιά για την αξία της υγιεινής διατροφής. Τι γίνεται όμως όταν δεν τρεφόμαστε σωστά;

Δραστηριότητα πρώτη

Παρακολουθούμε από τον βιντεοπροβολέα της τάξης το βίντεο «[Παγκόσμια επιδημία η παχυσαρκία](#)». Αφού γίνει σχετική συζήτηση, καλούμε τα παιδιά να διαβάσουν το σχετικό άρθρο για [τη σημασία του πρωινού](#). Ακολουθεί συζήτηση σχετική με το θέμα, η οποία είναι χρήσιμο να επεκταθεί και στην αξία που έχει το σπιτικό φαγητό γενικότερα. Σύμφωνα με τις προτάσεις που δίνονται, στο παραπάνω άρθρο, για ένα υγιεινό πρωινό, ζητούμε από τις ομάδες να γράψουν τις δικές τους προτάσεις-συνταγές για ένα υγιεινό πρωινό ή σνακ, κατά το πρότυπο που δίνεται στο βιβλίο της γλώσσας της ΣΤ' τάξης (σ. 48). Μπορούν ακόμη να αναζητήσουν και σχετικές εικόνες, για να στολίσουν τη συνταγή τους. Οι προτάσεις τους εκτυπώνονται και αναρτώνται στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης ([φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες](#)).

Δραστηριότητα δεύτερη

Με αφορμή το κείμενο του βιβλίου της Γλώσσας ΣΤ' τάξης «[Γάρος το κέτσαπ των αρχαίων](#)» (σ. 58) γίνεται συζήτηση για τις διατροφικές συνήθειες των αρχαίων Ελλήνων. Τα παιδιά διαπιστώνουν ότι δεν ξέρουν και πολλά γι' αυτό το θέμα και αποφασίζουν να κάνουν μια έρευνα. Παράλληλα ανακαλούμε και τα όσα μάθαμε πέρυσι στην Ιστορία για τη ζωή των Βυζαντινών. Τι ξέρουμε για τις διατροφικές τους συνήθειες; Πιθανόν όχι πολλά πράγματα. Είναι και αυτό ένα κομμάτι που αξίζει να ερευνηθεί. Τι γίνεται όμως στην περίοδο της Τουρκοκρατίας; Ποιες δυσκολίες υπάρχουν, ποιες είναι οι διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων εκείνης της εποχής;



Ούτε και γι' αυτό γνωρίζουμε πολλά πράγματα. Θα το ερευνήσουμε. Στη Νεότερη Ελλάδα ποιες διατροφικές συνήθειες υπάρχουν; Για το θέμα αυτό θα έχουμε ίσως να πούμε αρκετά πράγματα. Εστιάζουμε στη χρησιμότητα της μεσογειακής διατροφής για την υγεία καθώς και στις ξενόφερτες ανθυγιεινές συνήθειες των νεοελλήνων. Αποφασίζουμε να διεξαγάγουμε σχετική έρευνα για να μάθουμε περισσότερα. Υπάρχουν, βέβαια, και οι ιδιαίτερες διατροφικές συνήθειες σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Ποιες είναι αυτές στη δική μας περιοχή; Τι ξέρουμε και τί μπορούμε να βρούμε σχετικά με αυτό;

Για να μπορέσουμε να αποκτήσουμε μια πληρέστερη εικόνα σχετικά με όλα τα παραπάνω, καλούμε τις ομάδες να διαλέξουν ένα από τα θέματα:

1. Διατροφή στην Αρχαία Ελλάδα
2. Οι διατροφικές συνήθειες στο Βυζάντιο
3. Η διατροφή των Ελλήνων από την Τουρκοκρατία έως σήμερα
4. Η αξία της μεσογειακής διατροφής
5. Ξεχωριστές συνταγές της περιοχής μας

Στη συνέχεια δίνουμε οδηγίες, ώστε η κάθε ομάδα να μεταβεί στον κατάλληλο ιστότοπο, για να πάρει τις σχετικές πληροφορίες.

Συγκεκριμένα, η πρώτη ομάδα παραπέμπεται στην πρώτη επιλογή της αναζήτησης, που είναι η [Βικιπαίδεια](#). Διαβάζουν το κείμενο και τους ζητείται να γράψουν στο τετράδιό τους μία περίληψη που να περιέχει όλα τις βασικές, σημαντικές και ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με το θέμα και τις οποίες θα παρουσιάσουν στην τάξη ([φύλλο εργασίας 1^{ης} ομάδας](#)).

Η δεύτερη ομάδα παραπέμπεται στο ιστολόγιο «[Υπερκινητικός δάσκαλος](#)» και καλείται να κατεβάσει το έγγραφο «[Βυζάντιο: Διατροφικές συνήθειες και προτιμήσεις](#)» στον υπολογιστή της πατώντας download. Επειδή το έγγραφο είναι μεγάλο σε έκταση, τους παραπέμπουμε στις πρώτες τρεις σελίδες του. Αν χρειαστεί, τους βοηθούμε να επιλέξουν τα βασικά στοιχεία και να κάνουν περίληψη ([φύλλο εργασίας 2^{ης} ομάδας](#)).



Η τρίτη ομάδα καλείται να μεταβεί στο ιστολόγιο «[1^ο Γυμνάσιο Ηλιούπολης](#)», στην ανάρτηση «[Η μεσογειακή διατροφή στην Ελλάδα στο πέρασμα των αιώνων](#)», για να πάρει από εκεί πληροφορίες για το θέμα της. Φτιάχνουν κι αυτοί το δικό τους περιληπτικό κείμενο που θα παρουσιαστεί στην τάξη ([φύλλο εργασίας 3^{ης} ομάδας](#)).

Η τέταρτη ομάδα μεταβαίνει στο κείμενο «[Μεσογειακή διατροφή και η σημασία της](#)» και ετοιμάζει το δικό της περιληπτικό κείμενο για τη μεσογειακή διατροφή ([φύλλο εργασίας 4^{ης} ομάδας](#)).

Η πέμπτη ομάδα αναζητά και γράφει για τις διατροφικές συνήθειες στη Θράκη (ή εναλλακτικά ανάλογα με τον τόπο που γίνεται η δραστηριότητα, δίνεται και η σχετική παραπομπή) από τον ιστότοπο [Τσακήλι Τσατάλτζας](#) και γράφει και αυτή το δικό της κείμενο ([φύλλο εργασίας 5^{ης} ομάδας](#)).

Τα κείμενα αυτά θα τα παρουσιάσουν οι ομάδες στην ολομέλεια, θα συζητηθούν, θα διορθωθούν αν χρειάζεται και θα δημοσιευτούν στην εφημερίδα ή στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Δραστηριότητα τρίτη

Τετράδιο Εργασιών σελ. 41, άσκηση 13

Είδαμε στην προηγούμενη δραστηριότητα για το πώς εξελίχθηκαν οι διατροφικές συνήθειες της χώρας μας με το πέρασμα των χρόνων καθώς και τις ιδιαίτερες διατροφικές συνήθειες της περιοχής μας. Τι γίνεται όμως με τις άλλες χώρες του κόσμου; Ας παρακολουθήσουμε τα παρακάτω:

«[Hundreds of Various Chinese fried rice dishes-salmon fried rice](#)»

«[Vegetable Biryani Traditional Indian Food](#)»

Ρωτάμε τους μαθητές μας αν ξέρουν κι άλλες χώρες με ιδιαίτερες διατροφικές συνήθειες και αποφασίζουμε να κάνουμε γι' αυτές μια μικρή έρευνα.

Η κάθε ομάδα διαλέγει μια χώρα. Μεταβαίνοντας στη [Google](#), πατώντας χάρτες και πληκτρολογώντας το όνομα της χώρας στην αναζήτηση, βρίσκει τη χώρα στον χάρτη, ενώ με το Google Earth βρίσκει τη θέση της χώρας στην υδρόγειο σφαίρα.



Παρατηρεί, συζητά και σημειώνει όλα τα σχετικά με τη μορφολογία του εδάφους της και προσπαθεί να βγάλει τα συμπεράσματά της για το κλίμα. Πώς σχετίζονται όλα αυτά με τη διατροφή; Αναζητά πληροφορίες γι' αυτήν με βάση τις ερωτήσεις του τετραδίου εργασιών. Ερευνά τις διατροφικές της συνήθειες και ψάχνει για χαρακτηριστικές συνταγές με σχετικές φωτογραφίες. Αποθηκεύει την έρευνά της είτε με τη μορφή ιστοσελίδων είτε με αντιγραφή επικόλληση σε έγγραφο του Word.

Το αποτέλεσμα της έρευνας μπορεί να είναι ένα σύντομο κείμενο σχετικό με τη χώρα που επιλέχθηκε, τις διατροφικές της συνήθειες και κάποιες χαρακτηριστικές συνταγές, πλαισιωμένο με σχετικές φωτογραφίες, το οποίο θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα ή στην εφημερίδα του σχολείου. Μπορούμε, ακόμη, να κατευθύνουμε τις ομάδες να φτιάξουν μια προβολή για τη χώρα που διάλεξαν η οποία θα περιέχει πληροφορίες με σύντομα κείμενα, εικόνες και μουσική της χώρας που θα κατεβάσουν από το YouTube. Η προβολή αυτή μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου ([2^ο Φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες](#)).

Δραστηριότητα τέταρτη

Επανερχόμαστε στις δικές μας διατροφικές συνήθειες και θυμίζουμε στους μαθητές μας τις απαντήσεις που έδωσαν όταν τους ρωτήσαμε, τι τους αρέσει να τρώνε, τι τρώνε σπάνια, τι δεν τρώνε ποτέ και τις συζητούμε. Γιατί ενώ γνωρίζουμε ποιες τροφές είναι υγιεινές και ποιες μας βλάπτουν, εμείς συνεχίζουμε να τις αποζητούμε; Τι είναι αυτό που μας επηρεάζει;

Διαβάζουμε τα παρακάτω άρθρα και τα συζητούμε:

«[Τηλεοπτική διαφήμιση: πώς ενθαρρύνει τα διατροφικά σφάλματα](#)»,

«[Πόσο αθώα είναι τα cartoon του Σαββάτου;](#)»,

Πώς το πετυχαίνει αυτό η διαφήμιση; Επεξεργαζόμαστε και αναλύουμε τις διαφημίσεις [στις σελίδες 53-55](#) από το βιβλίο της Γλώσσας.

Τώρα μπορούμε να δημιουργήσουμε και τη δική μας διαφήμιση.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΔΕΑΝΑΚΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

4. Μια μεγάλη διαφημιστική εταιρεία κάνει διαγωνισμό διαφήμισης για τα παρακάτω προϊόντα. Για να πάρετε μέρος, διν έχετε παρά να εκτιμάσετε τη δική σας διαφήμιση.

Μην ξεχάστε:

- ⇒ να ονομάσετε το προϊόν και τη μάρκα του.
- ⇒ να ακινητίσετε μια έξυπνη σύνθηση συνθηματική ψφάση (ολόγκαν)
- ⇒ να γράψετε ένα μικρό κείμενο με τα πλεονεκτήματα του προϊόντος
- ⇒ να ομορφύνετε τη διαφήμισή σας με μια «ζωντανή» εικόνα ή έντονα κρώματα (θε μπορούσε να έχει κάποια σχέση και με τη σύντομη φράση-ολόγκαν)
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε αρκετά σημεία στίξης (κυρίως ερωτηματικά, θαυμαστικά, οποιασδήποτε), προστακτική (ή μητατακτική) έγκλιση και πολλή επίθετα στον συγκριτικό και υπερβατικό βαθμό

Ξεκινώντας από το σχολικό βιβλίο και αφού έχουμε συζητήσει όλα τα σχετικά με τη διαφήμιση και το πώς αυτή επηρεάζει τον καταναλωτή, ήρθε η ώρα να φτιάξουν οι μαθητές μας τη δική τους διαφήμιση-αφίσα ([άσκηση 4 σελ. 59](#)).

Αρχικά, ζητούμε από τις ομάδες να επιλέξουν κάποιο από τα προϊόντα που δείχνει η εικόνα του βιβλίου τους για να το διαφημίσουν. Κατόπιν ζητούμε να ανοίξουν τη [Google](#) και να πληκτρολογήσουν το όνομα του προϊόντος πατώντας εικόνες.¹

Αν πρόκειται να τυπωθεί η αφίσα μας σε μεγάλο μέγεθος τους προτρέπουμε να διαλέξουν μεγάλες εικόνες, αν είναι να την τυπώσουμε σε A4, εικόνες μεσαίου μεγέθους. Ακόμη, με το λογισμικό Microsoft Office Picture Management μπορούμε να τους δείξουμε πώς να επεξεργαστούν την εικόνα τους και τέλος να την αποθηκεύσουν στον φάκελό τους.

Στη συνέχεια τους καλούμε να ανοίξουν στον κειμενογράφο (Word) ένα κενό έγγραφο, αφού πρώτα δώσουν ένα όνομα στο προϊόν που θα διαφημίσουν και να ακολουθήσουν τις οδηγίες που δίνονται στο σχολικό βιβλίο, για να φτιάξουν τη δική

¹ Καλό είναι πριν από οποιαδήποτε αναζήτηση να έχουμε ενεργοποιήσει στους υπολογιστές την επιλογή «Αυστηρή ασφαλής αναζήτηση»



τους διαφημιστική αφίσα. Θυμίζουμε όσα έχουμε συζητήσει για τη σχέση εικόνας-κειμένου σε μια διαφήμιση καθώς και για τη σημασία που παίζει το σλόγκαν για την προβολή του προϊόντος. Επισημαίνουμε, επίσης, ότι το κείμενο που θα γράψουμε πρέπει να περιγράφει το προϊόν και να ενημερώνει τον καταναλωτή για τη χρήση του. Χρησιμοποιούμε επίθετα σε συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό, έγκλιση προστακτική ή υποτακτική και αρκετά σημεία στίξης.

Πριν οι μαθητές μας πληκτρολογήσουν το κείμενό τους μπορούμε να μιλήσουμε και για τη χρήση της γραμματοσειράς. Στον βιντεοπροβολέα της τάξης μπορούμε να προβάλουμε διάφορες γραμματοσειρές και να συζητήσουμε ποια ταιριάζει με το είδος του προϊόντος που έχουμε επιλέξει. Εξάλλου και ο τύπος των γραμμάτων σε ένα διαφημιστικό κείμενο παίζει σημαντικό ρόλο, τόσο από αισθητικής πλευράς, όσο και για το μήνυμα που δίνει στον καταναλωτή.

Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα θα πληκτρολογήσει το δικό της κείμενο, θα φτιάξει το δικό της σλόγκαν και θα αντιγράψει και θα επικολλήσει την εικόνα που διάλεξε στην αφίσα της.

Αφού ολοκληρώσουν οι ομάδες την εργασία τους, οι αφίσες που έχουν δημιουργηθεί ψηφιακά θα προβληθούν στον προτζέκτορα της τάξης και θα συζητηθούν στην ολομέλεια σύμφωνα με τα κριτήρια που μας θέτει το βιβλίο στο σχετικό κεφάλαιο. Εξηπηρετούν τον σκοπό τους; Το κείμενο περιγράφει, ενημερώνει για το προϊόν; Χρησιμοποιήθηκαν σημεία στίξης, επίθετα; Ποια και γιατί; Ποια έγκλιση χρησιμοποιήθηκε και γιατί; Υπάρχει συνάφεια εικόνας-κειμένου-σλόγκαν; Πώς δείχνουν αισθητικά; Οι ομάδες σημειώνουν τις παρατηρήσεις των υπολοίπων, για να προβούν στις απαραίτητες διορθώσεις. Αφού εκτυπώσουν τις αφίσες τους, μπορούν να τις εκθέσουν σε ένα εμφανές μέρος του σχολείου ως «Εκθεση διαφημιστικής αφίσας από την ΣΤ' τάξη».



ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες

Μελετήστε το παρακάτω άρθρο για τη σημασία του πρωινού.

Ανοίξτε τον κειμενογράφο και σύμφωνα με τις προτάσεις που κάνει για ένα υγιεινό πρωινό, φτιάξτε τη δική σας συνταγή για ένα πρωινό ή ένα σνακ κατά το πρότυπο της συνταγής που μας δίνει το βιβλίο στη σελ. 48.

Μην ξεχάσετε να χωρίσετε τη συνταγή σε δύο μέρη «Υλικά» και «Εκτέλεση». Τα υλικά διαχωρίστε τα με κουκίδες.

Από τη γραμμή του μενού επιλέξτε Μορφή - Κουκίδες και διαλέξτε όποιον τύπο θέλετε.

Αναζητήστε εικόνες από κάποια προϊόντα που χρησιμοποιήσατε και με αντιγραφή - επικόλληση στολίστε τη συνταγή σας.

Παρουσιάστε την πρότασή σας στους συμμαθητές σας.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Φύλλο εργασίας 1^{ης} ομάδας - Η διατροφή της αρχαίας Ελλάδας

Ανοίξτε τη μηχανή αναζήτησης [Google](#). Πληκτρολογήστε διατροφή στην αρχαία Ελλάδα και πατήστε Enter. Πατήστε στην πρώτη επιλογή σας που είναι η Βικιπαίδεια. Διαβάστε προσεκτικά το άρθρο για τη διατροφή των αρχαίων Ελλήνων και ύστερα γράψτε ένα μικρό άρθρο με θέμα "**Η διατροφή στην αρχαία Ελλάδα**" απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς θα χαρακτηρίζατε τη διατροφή των αρχαίων Ελλήνων;
- Από πού αντλούμε πληροφορίες για τις διατροφικές τους συνήθειες;
- Ποια τρόφιμα αποτελούσαν τη βάση της διατροφής τους;
- Πώς τα χρησιμοποιούσαν;
- Ποια σκεύη χρησιμοποιούσαν και πώς ήταν ένα καθημερινό οικογενειακό τραπέζι;

Προσέξτε οι απαντήσεις σας να είναι σύντομες και σαφείς. Προσοχή στη διατύπωση.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Φύλλο Εργασίας 2^{ης} ομάδας - Η διατροφή στο Βυζάντιο

Αφού μεταβείτε στον παρακάτω ιστότοπο

http://36dimotiko.blogspot.gr/2012/04/blog-post_1260.html

ανοίξτε το έγγραφο Βυζάντιο-διατροφικές συνήθειες και γευστικές προτιμήσεις.

Μπορείτε να το διαβάσετε από την παρουσίαση ή να πατήσετε expand. Μελετήστε κυρίως τις σελίδες 9, 10, 11, 12 και 16.

Στη συνέχεια γράψτε στο τετράδιό σας ένα άρθρο με θέμα «Η διατροφή στο Βυζάντιο». Γι' αυτό θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις.

- Ποια ήταν τα τρόφιμα που αποτελούσαν τα βασικά στοιχεία της καθημερινής διατροφής των Βυζαντινών;
- Πώς χρησιμοποιούνταν;
- Ποιες ώρες της ημέρας κάθονταν στο τραπέζι;
- Περιγράψτε ένα βυζαντινό τραπέζι.

Οι απαντήσεις σας να είναι σαφείς και καλοδιατυπωμένες.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Φύλλο εργασίας 3^{ης} ομάδας - Η διατροφή των Ελλήνων από την Τουρκοκρατία μέχρι σήμερα

Αφού μεταβείτε στον παρακάτω [ιστότοπο](#), μελετήστε τις ενότητες ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ, ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΠΟΧΗ και γράψτε στο τετράδιό σας ένα μικρό άρθρο με θέμα: "Η διατροφή των Ελλήνων από την Τουρκοκρατία έως σήμερα". Θα βοηθηθείτε από τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς τρέφονταν οι Έλληνες στα χρόνια της Τουρκοκρατίας;
- Ποιες αλλαγές έχουμε στη διατροφή μας με το πέρασμα των χρόνων;
- Ποιες είναι οι διατροφικές μας συνήθειες σήμερα;

Διαβάστε κι αυτό:

Πρόχειρα και γρήγορα

Οι διατροφικές στάσεις και συνήθειες των Νεοελλήνων έγιναν αρκετές φορές αντικείμενο έρευνας, αφού από αυτές πηγάζουν ποικίλα συμπεράσματα, για την ποιότητα ζωής. Η πιο πρόσφατη και μια από τις σημαντικότερες των τελευταίων χρόνων ήταν αυτή που διενήργησε η Public Issue/VPRC από τις 17 έως τις 25 Οκτωβρίου 2007 σε δείγμα 2.023 ατόμων, ηλικίας 15 ετών και άνω. Η έρευνα με τίτλο: «Διατροφικές στάσεις, αντιλήψεις και συνήθειες των Ελλήνων πολιτών», παρουσιάστηκε σε ειδική ημερίδα της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή για τη διατροφή και περιέχει πολύ ενδιαφέροντα συμπεράσματα.

Από τα συμπεράσματα σταχυολογούμε τα ακόλουθα. Οι Έλληνες τρώνε κατά μέσον όρο 3,4 γεύματα την ημέρα, κυρίως πρωινό, μεσημεριανό ή βραδινό και περίπου 1,1 ενδιάμεσο γεύμα ημερησίως. Σχεδόν 4 στους 10 ερωτώμενους (38%) δηλώνουν ότι δεν τρώνε πρωινό. Το 21% των ερωτώμενων τρώει βραδινό μετά τις 10 μ.μ. ή και αργότερα. Το 57% τρώει εκτός σπιτιού κατά μέσον όρο δύο ημέρες την εβδομάδα, ενώ όσοι συνηθίζουν να τρώνε εκτός σπιτιού προτιμούν σε ποσοστό 64% τις ταβέρνες και τις ψησταριές. Άλλα και το «σπιτικό» φαγητό, δεν είναι ακριβώς τέτοιο στις μέρες μας.

Σύμφωνα με την έρευνα της VPRC, ένας στους τρεις παραγγέλνει στο σπίτι ή στη δουλειά έτοιμο φαγητό απ' έξω, κατά μέσον όρο 1,8 φορές την εβδομάδα. Τα φαγητά που παραγγέλνονται συνήθως είναι σουβλάκια (64%) και πίτσες (42%). Σε άλλες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν για λογαριασμό του Ινστιτούτου Καταναλωτών (INKA) φαίνεται ότι ποσοστό άνω του 20% λαμβάνει καθημερινά ένα τουλάχιστον γεύμα εκτός σπιτιού, ενώ το ποσοστό αυτό τις μη εργάσιμες ημέρες διπλασιάζεται. Μάλιστα, τα παιδιά τρώνε σε εστιατόρια τύπου fast food σε ποσοστό 7% έως 42% τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα. Σημειωτέον η κατανάλωση έτοιμου φαγητού στην Ελλάδα αυξήθηκε από το 1984 μέχρι το 2000 κατά περίπου 1000%!



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Όλα αντά τα στατιστικά μεγέθη μιλούν ενγλωττα για τη στροφή που έχει συντελεστεί στην ελληνική κοινωνία τις τελευταίες δεκαετίες, από τα γεύματα εντός σπιτιού σε εκείνα εκτός σπιτιού. Οι συνέπειες αυτής της μεταβολής πλήττουν καταρχάς την υγεία. Τα γεύματα «απέξω» ή εκτός σπιτιού είναι σε γενικές γραμμές πλούσια σε θερμίδες, λίπη, αλάτι και ζάχαρη, ενώ την ίδια ώρα είναι φτωχά σε βιταμίνες και ιχνοστοιχεία. Συγχρόνως, συντελούν στην αποξένωση της οικογένειας και «κακομαθαίνουν» τα παιδιά, που συνηθίζουν -σε βαθμό εξάρτησης- σε έναν τρόπο διατροφής που συνήθως αποτελείται από ελάχιστα φρούτα και λαχανικά και ελάχιστες πρώτες ύλες.

(www.ethnos.gr 14/11/2012)



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Φύλλο εργασίας 4^{ης} ομάδας - Μεσογειακή Διατροφή

Μεταβείτε στους παρακάτω ιστότοπους:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%83%CE%BF%CE%B3%CE% B5%CE% B9%CE% B1%CE%BA%CE%AE %CE% B4%CE% B9%CE% B1%CE% CF% 84%CE% CF% 81%CE% BF% CF% 86%CE% AE>

[http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/AB9D816B79B55C61C2257352002E73E 2/\\$file/73GiaTinAgrotissa.pdf?OpenElement](http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/AB9D816B79B55C61C2257352002E73E 2/$file/73GiaTinAgrotissa.pdf?OpenElement)

και μελετήστε τα σχετικά με τη μεσογειακή διατροφή. Στη συνέχεια γράψτε στο τετράδιό σας ένα άρθρο με θέμα «**Μεσογειακή διατροφή**», απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις.

- Τι εννοούμε με τον όρο Μεσογειακή διατροφή;
- Ποια είναι τα κύρια συστατικά της;
- Γιατί τη συστήνουν οι επιστήμονες; Ποια τα οφέλη της μεσογειακής διατροφής;



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Φύλλο εργασίας 5^{ης} ομάδας - Οι διατροφικές συνήθειες στη Θράκη

Να μεταβείτε στον παρακάτω ιστότοπο

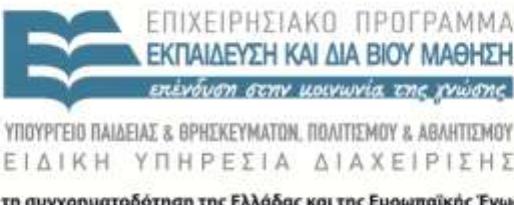
<http://users.sch.gr/deshourmou/ZOH/diatrofi.htm> και αφού μελετήσετε προσεκτικά τις διατροφικές συνήθειες των Θρακών, να γράψετε ένα άρθρο με θέμα " Η διατροφή στη Θράκη".

Θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιοι παράγοντες συντέλεσαν στη διαμόρφωση της θρακιώτικης κουζίνας;
- Ποια τρόφιμα αποτελούσαν τα κυριότερα συστατικά της παραδοσιακής θρακιώτικης κουζίνας; Πού αποθηκεύονταν;
- Αναφέρετε χαρακτηριστικά θρακιώτικα φαγητά καθώς και τον τρόπο παρασκευής τους.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



2^ο Φύλλο εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες

Διαλέξτε μία χώρα.

Στη μηχανή αναζήτησης [Google](#) πατήστε χάρτες και πληκτρολογήστε το όνομά της.
Δείτε τη χώρα σας στον χάρτη.

Ανοίξτε το Google Earth πληκτρολογήστε το όνομα της χώρας στην αναζήτηση και δείτε πάνω στην υδρόγειο σφαίρα. Εστιάστε και παρατηρήστε τη μορφολογία του εδάφους. Τι συμπεράσματα βγάζετε για το κλίμα της; Πώς λέτε όλα αυτά να επηρεάζουν τη διατροφή των κατοίκων της; Αναζητήστε στη [Google](#) τις διατροφικές της συνήθειες. Αποθηκεύστε στο φάκελό σας τα αποτελέσματα της αναζήτησης σας. Αναζητήστε και αποθηκεύστε συνταγές με χαρακτηριστικές φωτογραφίες από τη χώρα που διαλέξατε. Αποθηκεύστε.

Ανοίξτε τον κειμενογράφο και γράψτε ένα σύντομα κείμενο για τη χώρα που επιλέξατε. Μπορείτε να βοηθηθείτε και από τις ερωτήσεις της άσκησης 13 στη σελ.41 του Τετραδίου Εργασιών. Στολίστε το κείμενό σας με σχετικές εικόνες.

Εάν σας μείνει χρόνος, φτιάξτε μια μικρή παρουσίαση με τις εικόνες που αποθηκεύσατε.



Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο μπορεί να ενταχθεί σε σχέδιο εργασίας Αγωγής Υγείας με θέμα «Διατροφή» και να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της Ευέλικτης Ζώνης.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το παρόν σενάριο με τις δραστηριότητες που προτείνει έρχεται να συμπληρώσει την 4^η ενότητα του βιβλίου της Γλώσσας της ΣΤ' τάξης. Οι δραστηριότητες που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να τις επεκτείνει και να τις διευρύνει όπως εκείνος νομίζει, ώστε να επιτύχει το καλύτερο δυνατό για τους μαθητές του.

Η πληκτρολόγηση μεγάλων κειμένων γίνεται ανάλογα με το πόσο οι μαθητές μας έχουν καλλιεργήσει αυτό το είδος των γραμματισμών. Αν είναι αρχάριοι, περιοριζόμαστε σε μικρά κείμενα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κόμης, Β. & Κ. Ντίνας. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. [http://www.greeklanguage.gr/node/803 \[07.10.2012\]](http://www.greeklanguage.gr/node/803)

Χατζησαββίδης, Σ. & Αλεξίου, Μ. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της γλώσσας και λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: στο πλαίσιο του τυπικού γραμματισμού, για διαθεματικές διδακτικές πρακτικές, για ημιτυπικές και άτυπες σχολικές πρακτικές, με διαδραστικούς πίνακες και φορητούς υπολογιστές*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3._protobathmia_0.pdf